

ON DOKUZUNCU YÜZYILIN EN ÖNEMLİ
PIYANO YORUMCULARINDAN SİĞİSMUND
THALBERG VE LOUIS MOREAU
GOTTSCHALK'IN MÜZİK KARIYERLERİ VE
PIYANO ÇALMA STİLLERİNİN ARASINDAKİ
BENZERLİKLER VE FARKLILIKLAR

The Similarities and the Differences of the Music
Careers and the Interpretations Between the
Most Important Piano Virtuosis of the Nineteenth
Century, Sigismund Thalberg and Loius Moreau
Gottschalk

Gönderim Tarihi: 25.01.2013

Kabul Tarihi: 28.12.2015

Melin MOLLA*

Öz: Bu makalede, on dokuzuncu yüzyılın en ünlü piyano virtüözleri Sigismund Thalberg ile Louis Moreau Gottschalk'ın müzik kariyerleri, piyano çalma stilleri, özellikleri ve en önemli eserleri yorumculuk açısından incelenmiştir. Ayrıca ikisini karşılaştırarak müzik tarihindeki önemleri, piyanist- virtüöz- besteci kimliklerinden yola çıkarak benzerlikler ve farklılıkları ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Piyanist Virtüöz, Thalberg, Gottschalk, Yorum.

Abstract: This article researches the music careers, playing styles, playing specialities and interpretations of the most important pieces of Sigismund Thalberg and Loius Moreau Gottschalk the two most famous piano virtuosos of the nineteenth century. In addition, by comparing the two virtuosos to each other, their similarities and differences in music history as pianist/ virtuoso/ composer are being put forward

Keywords: Pianist, Virtuoso, Thalberg, Gottschalk, Interpretation.

*Doç. Dr., Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Devlet Konservatuarı/Piyano Arp Gitar Ana Sanat Dalı, e-posta: melinmolla@hotmail.com

GİRİŞ

On dokuzuncu yüzyılın başından itibaren piyano en popüler ve sevilen enstrümanların başında yer alırken, piyanist de en tanınan ve beğenilen müzisyenlerin arasındadır. Sanat çevrelerinde piyanist yorumcu iyi bir hayat sürüp, çok iyi para ve saygınlık kazanan, özellikle üst sınıfın tercih ettiği bir meslek haline gelir. Bu yüzyılda büyük piyanistler yaşamış, devamlı yeni piyano besteleri yazılıp çalınmıştır. Müzisyenlerin büyük çoğunluğu Avrupa kökenlidir, fakat birçoğu Amerika kıtasında da tanınır. On dokuzuncu yüzyılda ün yapmış her piyanist virtüöz kendi başına bir efsanedir. Usta piyanist yorumcuların büyük kısmı aynı zamanda bestecidir ve eserlerini kendileri için yazmışlardır. Kompozisyonlarında kendi çalış stillerini, fiziki ve müzikal özelliklerini ortaya koymuşlardır. Aktif konser hayatlarından zaman bulup piyano öğretmenliği de yapan bu usta müzisyenler, çok başarılı öğrenciler yetiştirmişlerdir.

Bu yazıda, on dokuzuncu yüzyılın önemli piyanist yorumcuları sayılan Sigismund Thalberg ve Louis Moreau Gottschalk'ın özelliklerini ve yaşam felsefelerini tanıtmak istedim. Thalberg, yorumcu olarak Franz Liszt'in en büyük rakiplerinden biri iken, Gottschalk Chopin'in gölgesinde, onun en büyük hayranı ve taklitçisidir. Amacım, bu iki piyanistin hayatları, kariyerleri, çalış stilleri ve en önemli eserlerini karşılaştırıp yüzyılın müzik felsefesini de bir piyanist yorumcu gözünden incelemektir.

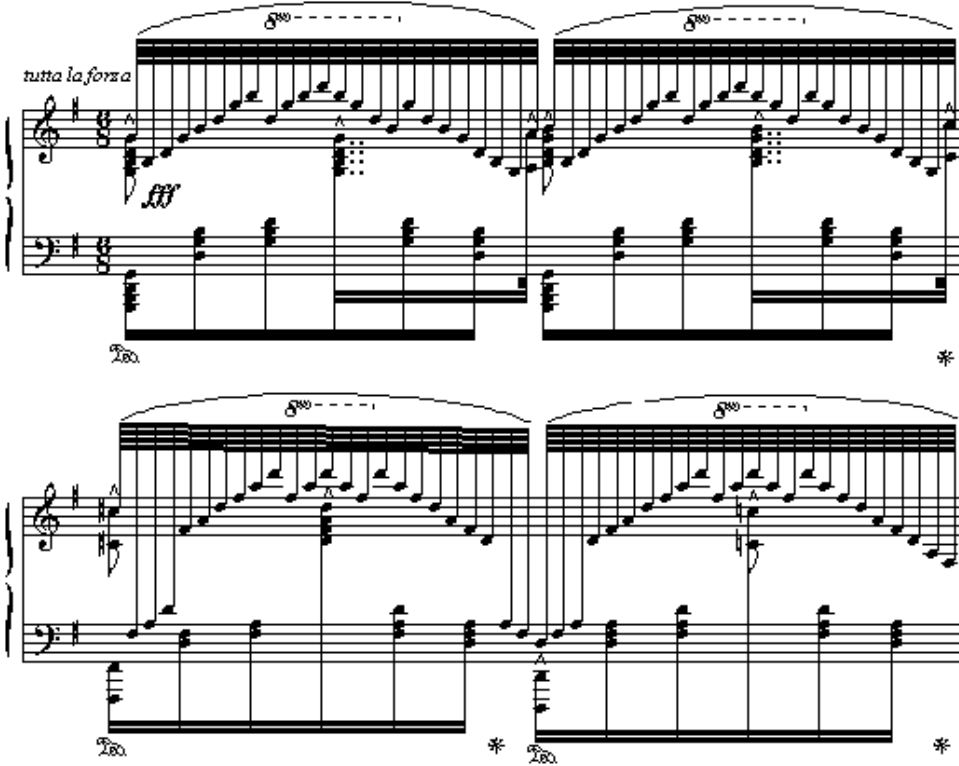
SİGİSMUND THALBERG (1812- 1871)

İsmi, dünya müzik tarihinde Franz Liszt'in en büyük rakibi olarak geçer. İsviçre doğumlu olan Thalberg, Almanya ve Avusturya'da piyanist ve besteci olarak tanınır, olgun ve disiplinli, tekniğe çok önem veren bir piyanist olarak ün yapar. 1812 yılında Cenevre'de Kont Moritz von Dietrichstein ve Kontes von Wetzler' in gayrimeşru çocuğu olarak dünyaya gelir. Anne babası onu en iyi okullarda okuması için çok çaba gösterir. 10 yaşındayken Viyana'da iyi bir diplomat okuluna yazdırılır, aynı zamanda yoğun müzik derslerine de başlamış olur. Saray operasının baş fagotçusu olan Mittag'tan müzik temel bilgisi dersleri, Simon Sechter'den müzik teorisi ve Johann Nepomuk Hummel'den piyano dersleri alır.

14 yaşındayken büyük başarı göstererek sarayda salon piyanisti olarak sahneye çıkar, iki sene sonra ilk besteleri sahnede tanıtılır. Yeteneği daha küçük yaşlarında belli olur. 1829 yılında ilk Viyana konseri çok başarılı geçer. Yakışıklı, yetenekli ve aristokrat duruşu ile çok beğeni toplar. Uluslararası kariyeri 1830'da, İngiltere ve Almanya'ya yaptığı ilk turneler ile başlar, daha sonra Avrupa'nın birçok kentinde konser verir. Bir yandan da piyano eğitimine Paris'te J.P. Pixis ve Frédéric Kalkbrenner, Londra'da İgnaz Moscheles ile devam eder. Artık piyanist –yorumcu kariyeri parlak bir şekilde devam eder. Piyano tekniği çok sağlam, göz kamaştırıcıdır. Ona " Arpçı" demelerinin sebebi ise, kendi kendine geliştirdiği özel bir teknik olur. O tekniği şu şekilde açıklayabiliriz: orta rejister'de başparmaklar tarafından çalınan bir melodiyi pesten tize ve tizden pese olabildiğince arpejler ile donatılarak çalınması, sanki üç el ile çalınan bir pasaj görünümündedir. Bu fikri Thalberg, arpçı Paris Alvers'den alır. Hiç kimse, iki el ile böyle bir şeyi çalınabileceğine inanmaz. Tekniği, aslında basit bir şey olmasına rağmen, çok zormuş gibi bir etki yaratıp öyle duyulmasına sebebiyet verir (Tablo 1).

Tablo 1.

1836 da Thalberg ilk defa Paris'te konser verir. Liszt de o sırada sevgilisi Kontes d'Agoult ile Paris'te konser seyahatindedir. O zamanlar Paris ikiye bölünmüştür: Liszt'çiler ve Thalberg'çiler. Liszt, "Gazete Musicale" de bir makalesi ile Thalberg'in kompozisyonlarını eleştirir. Bu eleştiri, Liszt ve ünlü besteci Fétis'in aralarının bozulmasına ve kavgaya dönüşmesine sebep olur. Fétis, Thalberg'in bestelerini çok beğenen ve her zaman arkasında olan bir bestecidir. Thalberg ve Liszt kompozisyonları, "Gazete Musicale" de Berlioz tarafından da incelenir. Berlioz, açık bir şekilde Liszt'in tarafını tutar. Liszt de kendi fikirlerini değişik makalelerde ortaya koyar, bir taraftan da çok konser verir. Thalberg ve Liszt arasındaki çekişme, Kontes de Belgijoso onuruna verilen bir konserle noktlanır. Orada kontese hediye olarak bestelenen "Hexameron" adlı eserin içinde altı piyano virtüözü, aynı zamanda bestecinin yazacağı birer çeşitleme bulunması ön görülür. Bu altı besteci arasında; Pixis, Herz, Czerny ve Chopin yanısıra, Thalberg ve Liszt de var. Ortak bir çalışmanın neticesinde aralarındaki buzlar bir nebze olsun erimiş olur. Bu tarihi konserden itibaren Thalberg için "altın" zamanlar başlar. Ünü tüm Avrupa'ya yayılır. 1843 yılında ünlü opera yıldızı Luigi Lablache' nin kızı ile evlenir. 1855 yılında Brezilya ve Havanna'da konserler verir. Daha sonra birkaç seneliğine Amerika'ya yerleşip, konserlerinin yanı sıra yoğun bir şekilde piyano dersleri verir. Böylece Amerika'da konser veren ve ünlenen sayılı piyano sanatçılarından biri olur. Avrupa turneleri de çok başarılı bir şekilde devam eder.

1856 yılında New York'da ilk defa çalar ve iki sene içinde sadece New York'ta 56 konser, bazen günde üç konser olacak şekilde verir. Müzikseverler onun özel tekniğini merak ettiği için Thalberg genelde kendi bestelerini çalar. 1858'de kendine İtalya'nın Napoli şehrinde bir villa satın alır, 1863'de de bir şarap malikanesi sahibi olur. Bu malikanede ömrünün sonuna kadar kalıp, 1871'de vefat eder. Thalberg, son yıllarında piyano çalmak istemediği için evinde kesinlikle piyano bulundurmamıştır.

Thalberg ve Liszt, birbirleriyle rekabet eden ve piyano çalma sanatını en fazla geliştiren, hatta devrim yaratan, on dokuzuncu yüzyılın en önemli piyanistleri olarak müzik tarihine geçmiştir. Mendelssohn, klasik bir yorumcu ve besteci olarak, Thalberg'in sahne öncesi soğukkanlılığına hayrandı. 30 Mart 1840 tarihli bir mektubunda Thalberg'i Liszt ile karşılaştırır. Bu yazı çok zekice, iki sanatçıyı da derinlemesine analiz eden bir belge niteliğindedir: "Thalberg tarafından çalınan

"Donna del Lago" Fantazisi, en ince ve seçilmiş efektler ile gitgide çoğalan teknik zorluklar ile doluydu; bunları çalarken Thalberg o kadar kendinden emin ve büyük ustalıkla çalışıyordu ki herkes ona hayran kaldı. Bir taraftan güçlü elleri, bir taraftan da ince ayarlı parmak tekniği herkeste aynı anda bulunan

özellikler değildir. Liszt ise daha esnek; parmaklarının değişik yapısını gösteren, eserin müzikalitesini fazlasıyla ön planda tutan ve ortaya çıkaran biri olarak karşımıza çıkıyor. Müziği ta parmaklarının ucuna kadar derin hisseden, parmaklarını bir müzik düşüncesinin iletkeni olarak gören Liszt, bu farklılığı ile ancak Thalberg gibi birinci sınıf bir piyanistle yarışabiliyordu “ (Kaiser: 1972, 53).

İnsan olarak Thalberg çok sevilen bir kişidir. Hayranlarından biri ona çiftlik, başka biri Viyana'dan şık bir ev hediye edecek kadar çok değer görür. Thalberg, kendine çok iyi bakan, davranışları kusursuz olan bir erkektir. Gösteriş ve aşırılıklar onu pek alakadar etmez. Parmaklarının kuvveti, çevikliği ve esnekliğine çok güvenip, bu özelliklerini eserlerinde ustaca bir şekilde kullanır. *Fortissimo*'ları hiçbir zaman sert ve kırıcı değildir. Çok eşit duyulan gamlar, kuş ötüşünü andıran mükemmel triller ve keskin akorlardan oluşan kusursuz bir teknik geliştirir. En zor pasajları, vücudunu hiç hareket ettirmeden, çok kolaymış gibi çalmak, Thalberg'in sahip olduğu en özel yetenekleri arasında yer alır. O, sandalyede dimdik ve sakin durup, mimikleri de soğukkanlıdır.

Piyano tuşesi ile ilgili bir yazısında Thalberg; piyanoda bir melodiyi çalarken, parmaklar tuşları fazla bastırarak değil, fakat tuşlara yakın, hissederek, enerji ile basılması gerektiğini yazar. Melodi yumuşak ve tatlı ise, parmaklar tuşları yoğurmuşçasına, “ kemiksiz” bir el tarafından çalınmışçasına “ kadife” bir dokunuşla elde edilmesi gerektiğine inanır. Böylece Thalberg, piyanodan istediği şekilde bir ses ayarlayabiliyordu ve Liszt onun için “piyanistler arasında keman sesi çıkarabilen tek kişi” olarak nitelendirir (Lorenz: 1979: 67).

Dönemin en iyi kadın piyanistlerinden biri olan Clara Schumann; Thalberg'in mükemmel tuşesi ve çalış netliğinden çok ders alınabileceğini söyler. Fakat, daha duygusal ve ince ruhlu olan Clara Schumann, Thalberg'in “ şiirsellik” konusunda daha fazla çalışması gerektiğini ifade eder. Başka bir piyanist yorumcu olan Halle, Thalberg'in çalışması çok güzel, ama soğuk ve tekdüze olduğunu söyler. Sonuç olarak çalış netliği konusunda birçok piyanist hemfikirdir. Hans von Bülow, Thalberg'in çalışmasını çok beğendiğini, şiirsel ve özenle hazırlanmış olduğundan bahseder.

Thalberg, konserlerinde genellikle kendi yazdığı müziği, dönemin en meşhur Rossini, Meyerber, Donizetti, Verdi, Weber veya Mozart operalarının parafrazlarını çalar. Bu parafrazların en başarılı olanlardan bir tanesi, “Grande Fantasia sur des motifs de l'opera Don Pasquale de Donizetti”dir. Kendi kompozisyonlarında şaşırtıcı virtüözitesini en iyi şekilde kullanabilmiştir. Thalberg, yaptığı bu kadar gösterişe rağmen, stilini ve tüm teknik becerileri klasik piyano eğitimine borçludur. Onu Beethoven yorumlarken dinleyen birkaç dostu, ne

kadar sade, klasik ve çok etkileyici bir şekilde çaldığını söyler. Piyanist Fetis, parlak Clementi tekniğini Hummel ve Mozart'ın güzel şarkı söyleme sanatıyla birleştirebildiği için Thalberg'e hayrandır. Thalberg'in ustalığı, müzikte cümle yapısı ve ifadesinin hiçbir zaman pasaj tekniğine zıt olmamasıdır, tam tersine, bunlar birbirini mükemmel bir şekilde tamamlar. Hız ve kuvveti, "bel canto" ile birleştirir. En önemli eserlerinden sayılan "L'art du chant applique au piano" nun içindeki opera aryalarının piyano düzenlemelerini öğrencilerine pedagojik repertuar olarak kullanır.

Robert Schumann, Thalberg'i ne kadar sevmese de, dergisinde "Neue Zeitschrift für Musik" eserleri "Fantasie und Variationen op.12 über das Thema von Norma", "Caprice" op.15, "Nocturnes" op.16, "Variationen" op.17 ve "Scherzo" op.31 için övgü ile bahseder. Ne var ki bu övgülere rağmen yine de eserleri çok değerli sayılmamıştır. Ne op.5 olan Piyano Konçertosu, ne de op. 56 olan Piyano Sonatı gereken ilgiyi görmemiştir. Küçük formlarda olan "Nocturnes", "Romances sans paroles", "Etud ve Ballade" op.76 daha ilginç olmasına rağmen en başarılı kompozisyonları uzun Fantezileridir. Ne kadar Potpuri olarak gözükseler de, çok ustaca ve etkileyici bir biçimde bestelenmişlerdir. Ünlü opera aryalarını temel unsur olarak kullandığı için, Thalberg, piyano eserlerini büyük opera sanatçılarının edasıyla yorumlar.

LOUIS MOREAU GOTTSCHALK (1829- 1869)

Gottschalk'ın ismi müzik literatüründe Liszt, Thalberg, Herz ve her şeyden önce Chopin' inki ile beraber anılmaktadır. Chopin ve Gottschalk birbirine çok benzer, zayıf, küçük, fakat aristokrat görünümlüdür. İkisi de ekzotik ezgiler besteler: Chopin mazurkalarını, Gottschalk da Plantage (pamuk tarlası bölgesinin) şarkılarını. İkisi de olağanüstü piyanistlerdir. Geç yaşlarında Gottschalk kendini "yaşlanmış Chopin'lerden biri" olarak görür. Çok bakımlı, alçakgönüllü ve sempattir. İfadeli, zarif çalışı, Chopin'in tuşesine çok benzeyen tonundan dolayı hayranları epey fazladır. Çalma tarzı da Chopin'inki ile aynıdır. Piyano virtüözü olarak onu Liszt ve Thalberg arasında bir yerde değerlendirilebilir. Gottschalk'ın amacı, güzel ve özel bir ton elde etmektir: ince, kırılğan ve yumuşak çalışı müzikseverleri büyülemiştir.

Gottschalk, Amerikan bir besteci ve piyanisttir. 1829 yılında New Orleans'da doğar. Babası İngiliz, annesi ise New Orleans'da yaşayan Fransız göçmen kızıdır. Henüz dört yaşındayken Gottschalk müzik yeteneğini gösterir. Beş yaşında piyano derslerine kilise orgçusu Francois Letellier ile başlamıştır. O kadar başarılıdır ki, yedi yaşında bir kilise ayininde hocasının yerine org çalabilmiştir. Gottschalk, her harika çocuk gibi gelişir. On iki yaşında New Orleans ona verebilecek her türlü bilgiye sahiptir. Hocası ona sağlam bir piyano eğitimi alması için Paris'e gitmesini öğütler. Ailesi de bu tavsiyesini dinleyip Paris'e doğru yol alır. Fakat, Paris konservatuarının giriş sınavında piyano hocası olan Pierre Zimmerman on üç yaşındaki Gottschalk'a piyano çaldırmamıştır. Vahşi Amerika'da büyüyen bir çocuk asla iyi bir piyanist olamaz, diye düşünür. Ona Amerika'ya tekrar dönmeyi ve mekanikçi olmayı tavsiye eder. Aile, bu şok edici durum karşısında oğullarına Paris'te özel hocalar tutar: Charles Halle, daha sonra Camille Stamaty. Kompozisyon derslerini de Pierre Maleden'den alır. Halle, Gottschalk'a pek fazla şey öğretmemiştir, ama Stamaty, sert ve otoriter tutumuyla çocuğu gerçekten heyecanlandırmaya başarmıştır. Ayrıca sınıfta büyük bir rakibi vardır: yedi yaşındaki Camille Saint – Seans. Amerikan taşrasında büyüyen bir çocuk için Saint- Saens bir çeşit örnek olmuştur. Bu rekabet fazlasıyla işe yarar. 2 Nisan 1845 yılında Stamaty, öğrencisi Gottschalk'a ilk defa “ Salle Pleyel” de Chopin'in mi minör piyano konçertosunu çaldırır. Salonda çok elit seyirciler bulunmakta olup aralarında dönemin en usta yorumcu ve bestecilerinden Chopin ve Kalkbrenner de vardır. Gottschalk, konçertonun yanısıra bir de Liszt ve Thalberg'in bazı opera transkripsiyonlarını çalar. Chopin onu çok beğenir, sanatçı odasına gidip elini sıkar ve bir gün, piyanistlerin en büyüğü olacağını söyler. Zaman Chopin'in ne kadar haklı olduğunu gösterir. Gottschalk'ın geniş potansyeli üstün bir piyanist olma yolundaki şanslarını çok yükseltmiştir. Fakat, kariyeri çok ümit verici başlamasına rağmen, çalışma tembelliği ve disiplinsizliği onu daha yukarılara taşımasına izin vermemiştir.

Zenci folklorü ve latin Amerika şarkılarından yararlanarak yazdığı piyano eserleri epey ilgi görür. 1848 yılında eseri “ Polka de Salon” çok popüler olur.” La France Musicale” gazetesi “ Bamboula'yı kim tanımaz” (Tablo 2) diye retorik bir deyimle Gottschalk'a uzun bir yer ayırır. Fakat en iyi bestesi diyebileceğimiz “ “Le bananier”, 1848 de yazdığı parçalar ile “ Louisiana” üçlüsü oluşturup Avrupa'da çok meşhur olur. Egzotik ezgileri büyük beğeni toplar ve Gottschalk'ın ismi bir daha Avrupa müzik çevrelerinde hayranlıkla telaffuz edilir. Profesyonel piyanist olarak ilk sahneye çıkışı 17.Nisan 1849 da “ Salle Pleyel”de olur. Kreol(Fransız kökenli amerikan göçmenlerinin şarkıları) ve Amerikan besteleri ile Gottschalk Paris müzik severlerini çıldırtır. Virtüözite-

si ve besteleriyle eleştirmenler onu Chopin ile kıyaslar. 1850 yazında İsviçre ve Fransa güneyinde çok başarılı konserler verir. Sadece Paris'te 1850/51 sezonunda 75 konser verir. Alexandre Gorla, Alfred Jaell, Josef Wieniawski ve Emile Prudent gibi ünlü piyanistlerin programlarında sürekli Gotschalk besteleri vardır ve sanatçının popülaritesi daha da pekişir. Gottschalk şansını bir de İspanya'da denemek ister. Kraliçe İkinci İsabella Gottschalk'a hayran olur. Onun etkisiyle Gottschalk konserleri için birçok ispanyol tarzında parça besteler ve İspanyolların idolü olur. Kendi ülkesine dönmeden önce Fransa' da da çok başarılı konserler verir.

Bu zamanlarda konserlerinde sadece kendi müziğini değil, değişik bestecilerin eserlerini de yorumlar, ama bir süre sonra sadece kendi bestelerini çalmıştır. Beethoven Appassionata Sonatını en iyi yorumlayan piyanistler arasındadır. Bunun yanında Bach, Liszt, Thalberg ve Chopin' in bestelerini sıklıkla çalar. Gottschalk doğal yeteneğine güvenip ne yazık ki çalışmaya pek zaman ayırmaz. On yedi yaşında hocası Stamaty'den artık ders almamış ve buna ihtiyaç da hissetmemiştir. Gottschalk, nota repetisyonları ve hızlı figürleri rahatlıkla çalan piyanistlerindendir. Eserlerinde pedalları bol kullanıp, klavyenin üst kısmını tercih etmiştir. Hızlı, " quasi Glissando" pasajlarını çok kullanmıştır. Piyano çalışındaki tonu çok net ve parlaktır, ama dolu değildir. Gottschalk, piyanoyu Liszt gibi orkestra olarak görmez, ona samimi bir arkadaş gibi, içten ve sıcak yaklaşır. Çalışı ritmik açıdan çok canlı, etkileyici ve zariftir.

Avrupa'daki başarıları hız kesmeden Gottschalk Amerika'ya döner. Burada birkaç özel konserden sonra ilk olarak New York'taki " Niblo- Saal" da çalar. Fakat bu konser; Fransa, İspanya ve İsviçre'de yaptığı konserler gibi çok başarılı olmaz. Ekim 1853'de Gottschalk'ın babası vefat eder, bu da kariyerinde önemli bir dönüm noktası olur. Altı kardeşinin geçimini sağlamak için konserlerini çoğaltıp daha iyi para kazanmaya yönelir. Üç yıl boyunca Amerika'yı boydan boya gezip konserler verir. 1857 yılında beş seneliğine Küba' ya yerleşir. Piyano çalışı artık eskisi gibi parlak ve etkileyici değildir. Özellikle klasik bestecileri yorumlarken, müzik eleştirmenlerinin kötü sözlerine maruz kalır. Birkaç başarısız konser ardından Güney Amerika'ya gitmeye karar verir.

Haiti, St. Thomas, Puerto Rico, Jamaika, Venezuela, Guyana, Brezilya, Martinique ve Matouba adası, ziyaret ettiği ve konserler verdiği yerler arasındadır. Gottschalk için biraz dinlenme ve enerji depolama zamanı gelmiştir. 1860 yılında büyük bir Küba turnesine çıkar. Konserleri çoğunlukta başarılıdır, ama ertesi sene Havana'da bir festivalde kötü bir konser verir ve bu konserden itibaren Gottschalk için ekonomik zorluklar başlar. New York'a dönüp konser için ciddi hazırlıklara başlar. 1862- 64 yılları arasında değişik çevrelerde bin beşyüz den fazla konser vermiştir. 1865 yılında San Francisco'da kendini gös-

En başarılı eserleri, zenci folkloründen ve Latin Amerika ezgilerinden oluşan piyano parçalarıdır denilebilir (Tablo 3).

Tablo 3

Copyrighted Material
À Mr Ernest Lubeck

SOUVENIR DE PORTO RICO

MARCHE DES GIBAROS

LOUIS MOREAU GOTTSCHALK
(1859)

Moderato ma con moto (♩ = about 100)

Piano *pp*

(2e.)

misterioso

p bien rythmé

1947 by Mercury Music Corp.
Theodore Prester Co., Sole Representative.
150-00259

All Rights Reserved
Printed in U.S.A.

International Copyright Secured

THALBERG VE GOTTSCHALK

Thalberg ve Gottschalk'ı karşılaştırmak enteresandır, çünkü ikisi de birer salon virtüöz- piyanistidir, fakat birçok yönlerinde apayrı kişilikler sergilemişlerdir. İkisinin de piyano ve müzik eğitimi çok parlak olup, aristokrat ve sevilen kişilerdir. Karakter yapıları ve zarif, nazik çalışlarıyla özellikle bayanlar tarafından hayranlıkla izlenmişlerdir. İkisinin de ailesi zengin ve varlıklı olup, küçük yaşlarından itibaren kariyer yapabilmişlerdir. Gençliklerinde Avrupa, Amerika ve Latin Amerika'da uzun turneler gerçekleştirip, hayatları boyunca konserler verebilmişlerdir.

Thalberg, repertuarını özel tekniğini genelde müzikseverler tarafından çok merak edildiği için kendi bestelerinden oluşturmuştur. Gottschalk'ın konser programı ise çoğunlukla Beethoven, Bach, Liszt, Thalberg ve Chopin'in eserlerinden oluşur. Gottschalk çok iddialı programlar çalmayı seven biri olarak performansını birçok kez şov'a dönüştürmüştür. Bis olarak da seyirciyi kendi salon besteleriyle keyiflendirmiştir. Thalberg'in eserleri seçilmiş, ince efektler ile doludur. Teknik zorlukları ve süsleme çeşitliliği göz kamaştırır. Gottschalk ise eserlerinde zengin zenci folkloründen ve Latin Amerika şarkılarından yararlanıp, onların daha sakin karakter yapılarını ortaya çıkarır. Tango ve Rumba ritimlerini kullanarak folklorik piyano parçaları besteler. Özellikle Paris seyircisi onun kreol eserlerine tutkundur. Eserleri " Le bananier" ve Amerikan ezgileri olan " Le mancenillier" tüm Avrupa'da tanınıp beğenilir.

Thalberg, çalışmada netliğe çok önem veren klasik bir piyanisttir. Buna karşın Gottschalk'ın çalışması daha çok klasik-romantik karışımı olarak nitelendirilebilir. İki piyanist de çok gösterişli çalmayı sever. Thalberg'in gücü şiirsellik ve özende iken, Gottschalk'ın çalışması ince ruhlu, ritmik ve görkemlidir. İkisi de olağanüstü bir tekniğe sahiptir. Thalberg, kusursuz tekniğini şarkısal bir stil ve esneklik ile parlaklık ve eşitlik kazanmıştır. Gottschalk ise tam bir doğal yeteneklidir: çok az çalışarak olağanüstü sonuçlar elde etmiştir. Çalışmada Chopin etkisi ve çizgisi açıkça görülebilir.

İki müzisyenin tuşe kültürleri çok farklıdır. Thalberg daha çok parmaklarının kuvveti ve çevikliği için uğraşırken, Gottschalk'ın hafif tuşesi, özellikle klavyenin üst bölümünde belli olmuştur. Thalberg çalarken hiç vücut hareketleri yapmazken, Gottschalk ellerini kafa hizasına kadar kaldırıp çok dikkatli bir şekilde çekiç gibi klavyeye indirir. Thalberg yaşlandıkça virtüöz çalışmasına daha parlaklık kazandırırken, Gottschalk tam tersine yaşı ilerledikçe müzikaliteye daha fazla önem verir.

SONUÇ

On dokuzuncu yüzyılda, romantik dönemin başlaması ve piyanonun çalgı olarak yaygınlaşması ile beraber iyi bir piyano eğitimi almak çok önem kazanmıştır. “Piyano öğretmeni” ve “Piyano yorumcusu” meslekleri toplumun en gözde, en saygın meslekleri arasında yer almıştır. Doğal olarak iyi bir piyano eğitimi alan çocukların amaçları birer piyanist virtüöz olabilmektir. Yüzyılın en parlak piyanistlerinden Sigismund Thalberg ve Louis Moreau Gottschalk’ın sağlam müzik ve piyano eğitimleri erken yaşta kariyerlerine başlamalarına izin vermiştir. İlk sahne deneyimlerini birer harika çocuk olarak yapıp zamanla kendilerini geliştirerek, dönemin popüler müziklerinden etkilenip kendi eserlerini de bestelemişlerdir. Bu eserlerin amacı, sahnede kendi çalış tarzlarını ortaya koyup seyircilere hoşça vakit geçirtmek, zaman zaman şaşırtmak ve biraz da gösteriş yapmaktır.

Thalberg, ömrünün sonuna kadar çok düzenli ve disiplinli çalışıp, piyano tekniğini sürekli geliştirmiştir. Dünya müzik tarihinde olağanüstü piyanist besteci Ferenc Liszt’in en büyük ve tek rakibi olarak isim yapmıştır. Gottschalk ise, doğal yeteneğine güvenip, uzun süreli çalışmayı hep reddetmiştir. Tembelliği ve biraz da şımarıklığı kariyerine zarar vermiştir. Gottschalk oldukça genç, kırk yaşında vefat ederken, Thalberg elli dokuz yaşında hayata veda etmiştir.

KAYNAKLAR

- Kaiser, J. (1972), *Grosse Pianisten in unserer Zeit*, München
Lorenz, P. (1979) , *Grosse Pianisten dreier Jahrhunderte*, Wien
Schonberg, H. (1965) , *Die grossen Pianisten*, Bern